

NORGES HØYESTERETT

Den 29. juni 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matheson, Noer og Bergh i

HR-2023-1254-U, (sak nr. 23-050521SIV-HRET), sivil sak, anke over beslutning:

A (advokat Trond Selvikvåg)

mot

Rogaland fylkeskommune (advokat Øystein Hus)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om ikke å gi samtykke til fremme av overskjønn etter tvisteloven § 29-13 første ledd, som gjelder krav til ankegjensstandens verdi.
- (2) Rogaland fylkeskommune begjærte den 2. november 2021 skjønn for gjennomføring av reguleringsplan for en gang- og sykkelvei i Klepp kommune. A er én av opprinnelig fem parter. Ekspropriasjonsinngrepet vil for A føre til varig tap av 1 185 m² areal, midlertidig avståelse av 2 080 m² i anleggsperioden og klausulering av 66 m². Det avståtte og klausulerte arealet er i hovedsak gårdsrom/tun-område, hageareal, beplantning og steingard.
- (3) Sør-Rogaland tingrett avsa 7. oktober 2022 skjønn. Tingretten fant at reguleringsplanen og ekspropriasjonsvedtaket var gyldig, og fremmet skjønnet. Erstatningen ble fastsatt til samlet 815 000 kroner.
- (4) A krevde overskjønn når det gjaldt fremme av skjønnet og sakskostnadene. Han anførte at ekspropriasjonsvedtaket var ugyldig, fordi en steingard på gården måtte fjernes i større utstrekning enn det reguleringsplanen som lå til grunn for ekspropriasjonsvedtaket, la opp til. Det ble ikke krevd overskjønn over den erstatningen som tingretten fastsatte.
- (5) Gulating lagmannsrett avsa 22. februar 2023 beslutning og kjennelse med slike slutninger:

«BESLUTNING

Det gis ikke samtykke til at overskjønn fremmes.

SLUTNING I KJENNELSE

Anken over tingrettens sakskostnadsavgjørelse forkastes.»

- (6) Lagmannsretten vurderte spørsmålet om å fremme overskjønnet etter tvisteloven § 29-13 første ledd, som etter skjønnsprosessloven § 32 gjelder tilsvarende for overskjønn. Retten bygde på at anken gjaldt en formuesverdi, men at denne var 0 kroner i og med at tingretten ga erstatning, og kravet om overskjønn ikke gjaldt erstatningsbeløpet, bare gyldigheten av ekspropriasjonsvedtaket.
- (7) A har anket lagmannsrettens beslutning om ikke å tillate overskjønnet fremmet.
- (8) Det anføres at lagmannsretten har lagt til grunn en for streng norm ved vurderingen av hva som er tilstrekkelige ideelle interesser for at en sak skal fremmes uavhengig av formuesverdien etter tvisteloven § 29-13 første ledd.
- (9) Hva gjelder fastsettelsen av sakens økonomiske verdi etter tvisteloven § 17-1 og § 17-2, er det vist til at det er vanskelig å forene at dersom saken ikke gjelder en ideell interesse, så er formuesverdien 0 kroner kun fordi det ikke er anket over erstatningsfastsettelsen. Det vises til at ekspropriasjonsvederlaget er fastsatt til 815 000 kroner samlet. En nektelse av å fremme skjønnet, som var påstanden i begjæringen om overskjønn, ville hatt en økonomisk virkning på 815 000 kroner. Det følger da uten videre at sakens økonomiske verdi langt overstiger grensene i tvisteloven § 29-13 første ledd.
- (10) I alle tilfeller var ikke lagmannsrettens begrunnelse i tråd med kravene i tvisteloven § 29-13 femte ledd andre setning.
- (11) Det er lagt ned slik påstand:
- «1. Lagmannsrettens beslutning 22. februar 2023 oppheves.
2. A tilkjennes sakskostnader for Høyesterett.»
- (12) *Rogaland fylkeskommune* har tatt til motmæle. Det anføres at lagmannsrettens lovforståelse er riktig, og at det ikke er saksbehandlingsfeil ved lagmannsrettens begrunnelse. Det bemerkes at lagmannsretten korrekt har lagt til grunn at saken gjelder formuesverdier.
- (13) Hva gjelder ankegenstandens verdi, er det vist til at ved tingrettens avgjørelse er ankende part tilkjent full erstatning for inngrepet på eiendommen. Ankende part har ikke begjært overskjønn for erstatningsfastsettelsen, og denne del av saken er derfor rettskraftig avgjort. Ved at ankende part er tilkjent full erstatning for den formuesverdi han må avstå, er ankegenstandens verdi 0 kroner.
- (14) Det er lagt ned slik påstand:
- «1. Anken forkastes
2. Rogaland Fylkeskommune tilkjennes sakens omkostninger for Høyesterett»

- (15) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at lagmannsretten ikke har gitt anketillatelse etter tvisteloven § 29-13 første ledd. Etter bestemmelsens femte ledd kan lagmannsrettens beslutning ankes til Høyesterett for så vidt gjelder lagmannsrettens saksbehandling. Dette omfatter blant annet om lagmannsretten har vurdert spørsmålet om hvorvidt anken skal fremmes etter riktig vurderingstema.
- (16) Lagmannsrettens verdifastsettelse etter tvisteloven § 29-13 første ledd kan prøves av Høyesterett etter tvisteloven § 17-5 første ledd. Det vil si at ankeutvalget kan prøve om lagmannsrettens verdifastsettelse er i strid med reglene i tvisteloven kapittel 17.
- (17) Tvisteloven § 29-13 første ledd første punktum lyder:
- «Anke over dom i en sak om formuesverdier kan ikke fremmes uten lagmannsrettens samtykke hvis ankegjensstandens verdi er mindre enn kr 250 000.»
- (18) Bestemmelsen gjelder bare i saker om *formuesverdier*. Det følger av tvisteloven § 17-1 tredje ledd at reglene om verdifastsettelse ikke gjelder dersom saken for saksøkeren eller den ankende part gjelder ideelle interesser.
- (19) Ankeutvalget ser det som klart at det her er en sak om formuesverdier. Det er ikke tvilsomt at ekspropriasjonssaken gjelder en økonomisk verdi for A. Dette fremkommer direkte av at han gjennom tingrettens avgjørelse er tilkjent en ekspropriasjonserstatning på 815 000 kroner. At han også kan ha en interesse utover det økonomiske, endrer ikke at saken gjelder formuesverdier, så lenge de ideelle interessene ikke er av vesentlig betydning samlet sett. Utvalget viser i denne sammenheng til Rt-2012-450 avsnitt 27 følgende.
- (20) Det videre spørsmålet er hva som er ankegjensstandens verdi. Lagmannsretten uttaler om dette:
- «Lagmannsretten legger til grunn at tingretten har vurdert erstatning for steingarden. Da ankende part ikke har begjært overskjønn over tingrettens erstatningsfastsettelse kan det uansett ikke legges vekt på verdien av steingarden når tingrettens erstatningsfastsettelse inkluderer steingarden og erstatningsfastsettelsen er rettskraftig avgjort. Lagmannsretten vurderer det slik at ankegjensstandens verdi er 0 kroner.»
- (21) Lagmannsretten har ved dette tolket loven uriktig. Det følger av Rt-2006-667 avsnitt 14 at det ved vurderingen av ankegjensstandens verdi i en ekspropriasjonssak ikke skal gjøres fradrag for tilkjent ekspropriasjonserstatning.
- (22) Etter dette må lagmannsrettens beslutning oppheves.
- (23) A har krevd sakskostnader for Høyesterett med 26 025 kroner. Rettsgebyret er 7 458 kroner. Kravet tas til følge.
- (24) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

I sakskostnader for Høyesterett betaler Rogaland fylkeskommune til A 33 483
– trettitretusenfirehundreogåttitre – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne
kjennelsen.

Ragnhild Noer
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)